

รู้ไม่จริง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อให้เป็นเข็มทิศเครื่องดำเนิน ถ้าไม่มีเข็มทิศเครื่องดำเนินเรา
ดำเนินของเราไป เวลาเราปฏิบัติเราก็ปฏิบัติไปตามความเห็นของตัวเองความเข้าใจของตัวเอง ถ้าตัว
เข้าใจสิ่งใดเราก็เข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นความถูกต้อง เพราะเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้ามา นั่นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีกิเลสตัดค้นหาความ
ทะยานอยากนะ ชั้น ๕ ชั้นถ้าเป็นชั้นของพระอรหันต์ ภารา หเว ปัญจักขันธา ชั้นนั้นไม่มี
กิเลส ชั้นนั้นเป็นภาวะ ถ้าจะว่าชั้นสะอาดบริสุทธิ์ก็ได้ เพราะชั้นมันเป็นชั้น มันไม่มีกิเลส
ตัดค้นหาความทะยานอยาก

ฉะนั้น รู้เท่าทันตามความเป็นจริง สิ่งใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน
ธรรมวินัย ในพระไตรปิฎก ผู้ที่สิ้นกิเลสอ่านแล้วจะเข้าใจตามนั้น เห็นผลตามนั้น แต่เพราะเรามี
กิเลสตัดค้นหาความทะยานอยาก ชั้นของเราถึงเป็นชั้นมาร มาร มารนะ

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว”

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเฝ้าเยี่ยงมาร แต่ของเรา จิตใจของเรามันเป็นมาร
มันเป็นอวิชา มันครอบงำมา มันทำให้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วพบพุทธศาสนา
ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มารมันก็ศึกษาด้วย

ฉะนั้น เวลาเป็นชั้นมาร เราศึกษาตามสัญญาอารมณ์ ศึกษาตามความเข้าใจของเรา พอ
ศึกษาตามความเข้าใจของเรา แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ความเข้าใจอันนั้น แล้วเวลาปฏิบัติ
ขึ้นไปมันออกทะเลนะ ถ้ามันออกทะเลไป ออกทะเลไปเพราะเหตุใด? คูลีชั้นมาร ชั้นมันเป็น
มาร เพราะชั้นมันเป็นมาร ความรู้สึกนึกคิดความบีบคั้นในใจมันก็เป็นความทุกข์ของเราอยู่แล้ว

ความบีบคั้นความทุกข์ของเราในหัวใจ เราเอามาศึกษาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ว่า
อยากจะพ้นจากทุกข์ๆ

ความที่อยากพ้นจากทุกข์ สิ่งใดมันก็จะตะกุกตะกวยเอาใจ มันจะตะครุบเงา สิ่งใดก็
แล้วแต่ตะครุบว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ เวลาทฤษฎีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันชี้
ไปสู่จิตใจ ชี้เข้าไปสู่จิตแห่งจิต ชี้เข้าไปสู่พญามารที่มันแอบซ่อนอยู่ในใจของเรา แต่พญามารที่
มันแอบซ่อนอยู่ในใจของเรามันอยู่ในคอกของจิต มันขบขันออกไป มันขบขันออกไปนี่มัน
ส่งออก มันส่งออกไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วว่าเข้าใจๆ แล้วเราก็
จะตะครุบเอาให้เป็นแบบนี้

ฉะนั้น ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นวิธีการ สิ่งที่เราศึกษาวิธีการ
ขึ้นมา สัจจะความจริง เราศึกษาสัจจะความจริงที่มันอยู่ในใจของเรา ถ้ามันชี้กลับมา เห็นใหม่ ถ้า
เรามีสติมีปัญญาขึ้นมา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเราวางสิ่งนั้นไว้
แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติให้มันรู้จริงขึ้นมา รู้แต่ไม่จริงใจ เรารู้ธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาครูบาอาจารย์ของท่านที่ท่านประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ เวลาท่าน
ไม่ถนัดในการเทศนาว่าการท่านไม่พูดหรือ ท่านไม่พูดของท่าน แต่ท่านรู้ของท่าน

ไอ้ของเรานี้พูดแจ้ๆ เเลย พูดทุกอย่าง พูดทุกอย่างที่เราู้ที่เราเข้าใจ แต่มันไม่จริงสัก
อย่างหนึ่ง มันไม่จริงสักอย่างเพราะมันรู้ไม่จริงใจ เห็นใหม่ คำว่าความรู้ไม่จริง รู้ สื่อสารได้ พูด
ได้ เข้าใจได้ แต่ไม่จริง นี่ถ้าพูดได้ รู้ได้มันไม่จริง มันเป็นอย่างไรละมันถึงไม่จริง ถ้ามันไม่จริง
เพราะมันชำระล้างกิเลสไม่ได้ ถ้ามันชำระล้างกิเลสไม่ได้ เพราะมันเป็นสัญญาอารมณ์ คุณเวลา
ว่าฉานโลกีย์ๆ สิ่งที่เป็นโลกเป็นเรื่องฉานโลกีย์ นี่อภิญา ๕ อภิญาที่รู้ต่างๆ สิ่งนั้นมันเป็นสิ่ง
ที่ลึกลับมหัศจรรย์ไหม?

เรารู้ความรู้สึกนึกคิดของคน เราได้ยินเสียง เสียงเทวดาที่เขาคุยต่างๆ เราได้ยิน มีหูทิพย์
ตาทิพย์ต่างๆ นี่สิ่งที่รู้อย่างนี้มันเป็นฉานโลกีย์ มันเป็นเรื่องที่น่ามหัศจรรย์ไหม? สิ่งนี้น่ามหัศจรรย์
นี่รู้ที่ไม่จริงใจ รู้ที่ไม่จริงเพราะในสมัยปัจจุบันนี้เทคโนโลยีเขาเป็นไปได้ เหาะเหินเดินฟ้าเขาทำ
ได้ทั้งนั้นแหละ เครื่องยนต์กลไกเขาทำให้ได้ เขาพิสูจน์ได้ พอเขาพิสูจน์ได้ขึ้นมา นั่นมันเป็น
เทคโนโลยีที่เขาพิสูจน์ได้ แต่หัวใจของคนที่คิดเทคโนโลยีขึ้นมาก็ยังต้องเกิดต้องตาย ยังเวียน

ตายเวียนเกิดในวัฏฏะ ยังมีความทุกข์บีบคั้นในหัวใจ ใครคิดสิ่งใดขึ้นมาเพื่อเป็นวิชาชีพของเขา เพื่อเป็นอาชีพของเขา เพื่อความสะดวกสบายในโลกของเขา เขาก็ยังทุกข์ของเขา เห็นไหม

สิ่งที่เขาทุกข์เขายากเพราะใจเขาทุกข์ ฉะนั้น ฆานโลกิยะ ฐิติไม่จริงมันเป็นความลึกกลับมหัสจรรย์นะ แล้วสิ่งที่มันลึกกลับมหัสจรรย์ พอเราเข้าไป ถ้าเราไม่มีครูบาอาจารย์เราก็เชื่อสิ่งนั้นต่อไปภายภาคหน้าถ้าครูบาอาจารย์ของเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ คนที่ประพฤติปฏิบัติ พอรู้พอเห็นสิ่งต่างๆ สิ่งที่เป็นพื้นฐานเขาก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม แล้วคนก็จะเชื่อถือกันไปหมด เชื่อถือไปหมดเพราะคนรู้จริงที่จะชี้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกมันไม่มีอยู่ไหน นี่มันอยู่ในตำรา อยู่ในทฤษฎี ต่างคนต่างก็ว่าสิทธิเสรีภาพที่ทุกคนจะวิเคราะห์ห้จ้อย่างไรก็ได้ ถ้าวิเคราะห์ห้จ้อย่างไรก็ได้มันก็เป็นเรื่องโลกไป

แต่ถ้าเราจะรู้จริงของเรา เห็นไหม ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราพยายามทำความสงบของใจเข้ามา เราพูดอะไรก็ได้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ จะว่าเสียเวลา เราทำแล้วมันไม่ได้ผลเพราะเราต้องใช้ปัญญาของเราไป เราอยากจะพ้นจากทุกข์ ปฏิบัติแล้วจะให้รู้เห็นตามความเป็นจริง โลกเขาก็คิดกันแบบนั้น เห็นไหม ถึงว่าถ้าฐิติไม่จริงมันเหมือนจริงนะ ฐิติเหมือนจริงแต่ไม่จริง ถ้าฐิติเหมือนจริงเพราะมันมีแบบอย่างไง คุณสินค้าหนีภาษีสิ ของเขาที่เขาซื้ออยู่แล้วมันลอกเลียนแบบมันเหมือนทุกอย่างเลย แต่คุณภาพก็ไม่เหมือนกัน คุณสมบัติทุกอย่างก็ไม่เหมือนกัน แต่เวลาคนไปใช้มันใช้ได้ชั่วคราว

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความจริง แต่เวลาเราไปศึกษามาเราจะสร้างอย่างไรมันก็ไม่จริงทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเราจะทำจริงของเราล่ะ? ทำจริงของเราเนะ นี่สมบัติส่วนบุคคล ถ้าเป็นสติก็สติของเรา ถ้าคนมีสติกับคนขาดสติมันก็รู้ได้นะ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาเรามีสติเรารักษาจิตของเราได้มันก็เป็นเรื่องที่ดีมาก แต่พอเราขาดสติขึ้นมาเรามีความทุกข์ความร้อน แล้วเราก็จะถามว่าทำอย่างไร? ทำอย่างไร?

ก็มันพื้นฐานคือขาดสติเท่านั้นเอง แต่เวลาขาดสติขึ้นมา เวลาที่มีสติขึ้นมามันควบคุมตัวเองได้ มันควบคุมได้มันก็นึกว่าตัวเองควบคุมทุกสิ่งทุกอย่างได้ แต่เวลามันขาดสติขึ้นไปมันก็ไปตะครุบเอาแต่สัญญาอารมณ์ พอเอาแต่สัญญาอารมณ์มันก็มีความทุกข์ความยาก พอมีความทุกข์ความยากเราก็คิดว่าทำไมมันทุกข์มันยาก ทำไมมันทุกข์มันยาก เห็นไหม เราก็หาเหตุผลว่าทำไมมันทุกข์มันยาก ทั้งๆ ที่เหตุผลของมันก็คือขาดสติ แต่เวลาที่มีสติเราก็ไม่รู้ เวลาขาดสติ

เราก็ไม่รู้ ฐิติไม่จริง นี่ฐิติไม่จริงนะ แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไม่รู้เหมือนจริง มันก็ไม่จริงอีกแหละ มันไม่จริงเพราะอะไร? มันไม่จริงเพราะว่ามันเป็นการคาดหมาย

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม คำว่าสมควร เราทำอะไรมันจะสมควรล่ะ? คำว่าสมควรนะ สมควรนี้จิตนิสัยของคนไม่เหมือนกันใช่ไหม คนอื่นเขาทำได้ เราศึกษามา เราฟังมาเราก็เอามาเป็นแบบอย่างเท่านั้น แต่เวลาเราทำแล้วไม่ได้เราต้องพิสูจน์เอา

นี่เวลาหลวงตาท่านพูดนะ บอกเวลาท่านอดนอนนี่ไม่ดีเลย อดนอนแล้วมันคิดอะไรไม่ออกเลย แต่ท่านอดอาหารดี เวลาครูบาอาจารย์บางองค์นะท่านอดอาหารแล้วมันกระวนกระวาย แต่เวลาท่านอดนอนดี ครูบาอาจารย์บางองค์นะท่านเดินจงกรม ๗ วัน ๗ คืนนี้สบายมากเลย บางคนเดินไม่ได้ แต่เวลานั่งนั่งได้ทั้งวันทั้งคืนเหมือนกัน

คนเราจิตนิสัยมันไม่เหมือนกัน นี่จิตนิสัยไม่เหมือนกัน สิ่งที่เขาทำแล้วเป็นประโยชน์ เราฟังไว้เป็นคตินะ คนที่เขาทำเป็นประโยชน์มันเหมือนกับว่านักวิทยาศาสตร์เขารื้อค้นสิ่งใดมา ถ้าไม่เป็นประโยชน์กับเรา เราก็ฟังไว้ ฟังไว้ว่าสิ่งนั้น วันหนึ่งสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับเรา ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน วันหนึ่งสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าจิตใจของเรามันพัฒนาขึ้นมา จิตใจของเรามันพัฒนาขึ้นมาจะ เวลาขึ้นของปัญญามันไม่มีขอบเขต เวลาขึ้นของสมาธินะ เราทำความสงบของใจ พุทโธ พุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิ เวลามันสงบเข้ามาเราก็รู้ได้ ถ้าเรารู้ได้ละ นี่มันเป็นความจริง

สติ เห็นไหม ชื่อของมันกับตัวของมัน สมาธิ ชื่อของมันกับตัวของมัน จิตใจเวลามันสงบ ระวังมันวางเข้ามาเรามีความร่มเย็นของเรา แล้วเวลามันเสื่อมมันก็เสื่อมของเรา เวลาคนเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติใหม่ เวลาดีนะมันก็เหมือนกับลอยมาจากฟ้า ฟ้าๆ ที่คุณงามความดีเกิดขึ้นมาจากการเราสร้างสติ เกิดขึ้นจากเราบริกรรมพุทโธ เกิดขึ้นจากปัญญาอบรมสมาธิ หรือเกิดขึ้นจากการกระทำสิ่งใดก็ได้แล้วแต่ แต่เราทำของเราไปโดยที่เรามีสติมีปัญญา แต่เราไม่คิดว่าเราไม่ได้ คาดหมายคาดหวังผลว่าเป็นอย่างไร เวลาจิตมันลงขึ้นมามันตื่นตื่นมากเลย พอมันตื่นตื่นขึ้นมาจะไปทางซ้ายก็ไม่ถูก จะไปทางขวาก็ไม่ถูก ทำอย่างไรก็ไม่ถูก

ไม่ถูกเพราะอะไร? เพราะมันเป็นมาโดยที่เราไม่ได้ตั้งใจ พอจะตั้งใจไปไม่เป็นนะ พอจะตั้งใจ เวลาไม่ตั้งใจมันมา เวลาจะตั้งใจจริงๆ ทำไม่ได้ มันทำไม่ได้เพราะอะไร? นี่ขำนาญในวสี

เห็นใหม่ การปฏิบัติใหม่ การปฏิบัติเริ่มต้น การปฏิบัติเริ่มต้นนะสัมลูกคลุกคลานทั้งนั้นแหละ นี่คนดิบบๆ ใจ คนดิบบๆ จะทำให้เป็นคนสุข เวลาคนสุข เห็นใหม่ อาหารพวกกลอย เอามาดิบบๆ กินนี่เป็นพิษนะ ตายได้นะ แต่เวลาเขาเอามาแช่น้ำ ที่น้ำไหลแช่ไว้ ๓ วัน ๗ วัน เอามาหนึ่งกินกลอยเป็นอาหารนะ

การประพฤติปฏิบัติของเรา ผลของมันเราต้องการปรารถนาผลของมัน เราปรารถนาผลของธรรมนะ นี่ผลของธรรม ถ้าเราปรารถนาผลใช่ใหม่? คุณิทางโลกเขาว่าเขาศึกษาทางปริยัติกันมา เขาศึกษาทางวิชาการกันมา เขาก็รู้หมด เวลาเขาศึกษาขึ้นมา เขาบอกว่าการศึกษาต้องใช้ปัญญา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เขาก็ใช้ปัญญาของเขากันไป แล้วเวลาเขามาเห็นพระป่า เห็นครูบาอาจารย์เราท่านแนะนำสั่งสอนให้ทำความสงบของใจ ให้กำหนดพุทโธก่อน

เขาบอกเป็นสมถกรรมฐานแล้วมันจะเป็นพื้นฐานที่จะทำวิปัสสนากรรมฐาน เขาบอกว่าสมถกรรมฐานมันก็ไม่เป็นประโยชน์ เห็นใหม่ เพราะเขาศึกษาของเขามา พอเขาศึกษาของเขามา เขาจะตะครุบเงา เขาจะตะครุบเอามรรคเอาผล แล้วเขาจะตะครุบเอามรรคเอาผล เขาจะไม่ได้มรรคได้ผลของเขาเลย เพราะมรรคผลมันตะครุบเอาจากข้างนอกมันไม่มี

มรรคผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันอยู่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ต้องสร้างบุญญาธิการมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วท่านปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ ท่านถึงวางธรรมและวินัยนี้ไว้ให้เราศึกษา ให้เราศึกษาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ให้เราเห็นจริงตามความเป็นจริงในหัวใจของเรา

ฉะนั้น มรรคผลมันอยู่ในใจ มรรคผลมันอยู่ที่ฐิติจิต มรรคผลมันไม่ได้อยู่ในตำรา มรรคผลมันไม่ได้อยู่ที่ไหนเลย แม้แต่มรรคผลมันก็ไม่ได้อยู่ที่ขันธด้วย มรรคผลมันอยู่ที่ฐิติจิต มันอยู่ที่ปฏิสนธิจิต มันไม่ได้อยู่ที่ขันธ แต่ขันธนี้มันครอบหัวใจนั้นอยู่ เห็นใหม่ ฉะนั้น เราศึกษานี้เราศึกษาด้วยขันธ ศึกษาด้วยสัญจอรามณ์ ถ้าสัญจอรามณ์เราศึกษาไปขนาดไหน เราศึกษามาแล้วมันก็เป็นทฤษฎี เป็นความจำ เป็นสิ่งที่เราทำได้

นี่สิ่งที่เป็นทฤษฎีที่เป็นรูปธรรม ความรู้สึกนึกคิดก็เป็นรูปธรรม แล้วเราก็สร้างมรรคสร้างผลว่าสิ่งนี้เป็นรูปธรรม ธรรมะจะเป็นความว่าง สิ่งที่เป็นสัญจอรามณ์ขึ้นมามันเป็นความ

ขัดข้องหมองใจ เวลามันปล่อยวางเข้ามาที่ว่าง ว่างนั้นก็คือนิพพาน มันจะไปตะครุบเอามรรคผล จากข้างนอกมันไม่มี มันไม่มีหรือ นิพพานไม่อยู่ที่ไหน? เห็นไหม เขาบอกนิพพานนี้เป็นภพใหม่? เป็นสถานที่ใหม่? เป็นต่างๆ นี่เขาคาดหมายกันไปว่าจะเข้าไปสู่นิพพานๆ

นิพพานเข้าไปสู่ไม่ได้ เพราะถ้าเข้าไปสู่ มันมีคนไปขวางนิพพานนั้นไว้ นิพพานมันคือนิพพาน นิพพานเกิดที่ฐิติจิต เกิดที่ปฏิสนธิวิญญาณได้ เกิดที่ปฏิสนธิจิตนี้มันเกิดได้เพราะมันเป็น ตัวจิตนี้มันเป็นนิพพาน แต่มันจะเข้านิพพานเอาที่ไหนมาเข้า ถ้าเอานิพพานมาเข้ามันไม่มีที่เข้า แล้วเวลาจะเอามรรคเอาผลไปตะครุบเอา เห็นไหมมันก็ไปตะครุบเงา ถ้าไปตะครุบเงา การปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

ถ้ามันสมควรแก่ธรรมนะ เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านปฏิบัติมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมา ท่านปฏิบัติมาตั้งแต่ล้มลุกคลุกคลาน นี่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านเป็นมนุษย์ใหม่? ท่านบวชพระใหม่? แล้วท่านฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไปใหม่? มันก็เหมือนเรานี้แหละ ตั้งแต่เป็นมนุษย์มาแล้วก็มีบวช พรรษา ๑ พรรษา ๒ พรรษา ๓ พรรษา ๔ นี่ไง มันก็เหมือนกันทั้งนั้นแหละ แต่เวลาท่านปฏิบัติขึ้นไปท่านล้มลุกคลุกคลานมา ท่านถึงมีอำนาจวาสนาบารมี ท่านถึงได้วางข้อวัตรไว้ชักนำพวกเราให้ทำประพฤติปฏิบัติ

เวลาฝ่ายปริยัติเขาก็บอกว่า ต้องใช้ปัญญา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เวลาหลวงตาท่านบอกว่าปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาที่ใช้กันอยู่นี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ โดยธรรมชาติของโลก โดยธรรมชาติของโลกความรู้สึกนึกคิดสัญญาอารมณ์เป็นธรรมชาติของโลก ถ้าธรรมชาติของโลกคิดอย่างไรมันก็คิดเป็นเรื่องโลก วิทยาศาสตร์คิดออกมามันก็โลกทั้งนั้นแหละ วิทยาศาสตร์เป็นทฤษฎี คิดออกมาเป็นเรื่องโลกนั่นล่ะ แต่เวลาถ้าทางทฤษฎีนั้นจะเอามาทำเป็นผลประโยชน์

ความรู้ไ้ ความรู้ในทางอุตสาหกรรม เขาต้องใช้ความรู้อันนั้นของเขา ความรู้นั้นก็เป็นเทคโนโลยี มันก็เป็นอริยสัจ มันก็เป็นสัจจะ แต่มันจะเป็นจริงขึ้นมาเขาต้องประกอบทำเป็นธุรกิจการค้าของเขาขึ้นมา นี่แม้แต่เป็นกฎหมายเขาก็เป็นที่ปรึกษากฎหมาย แม้แต่กฎหมายเขาก็เอามาเป็นกฎหมาย อาณาเป็นวิชาชีพของเขา นั่นเขาก็หาผลประโยชน์ขึ้นมาจากวิชาการกฎหมายของเขา นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นทฤษฎีเป็นโลก เราศึกษามาแล้วเราไปยึดเอาว่าเป็นของของเรามันไม่มีหรือ มันไม่มี ปริยัติแล้วปฏิบัติมันไม่มี

ถ้าเรียนปริยัติมา เห็นใหม่ คุณศึกษาวิชาการมา ถ้าเราไม่ตั้งสติ นี่เวลาเราศึกษาเราจะต้องมีสติเลย ถ้ามีสติเราก็อ่าน เราก็อ่าน เราทำสมาธิ เราทำวิจย เราทำวิทยานิพนธ์ต่างๆ มันก็ทำได้ ถ้าขาดสตินะเราก็มึนงงนั่นละ ทำสิ่งใดก็ไม่ประสบความสำเร็จ คิดอย่างใดมันก็ทำสิ่งใดไม่ประสบความสำเร็จ แล้วคิดอย่างไรก็คิดไม่ออก แต่ถ้ามันกลับมาทำความเข้าใจ พอมันตั้งสติ พอมันมีสมาธิการศึกษานั้นมันก็ปลอดโปร่ง การทำวิทยานิพนธ์มันก็คล่องแคล่ว

ศึกษาแล้วได้มาก็ได้กระดาษมาใบหนึ่ง ได้กระดาษมาใบหนึ่งบอกเรามีความรู้ แล้วมีความรู้มันก็ยังเกิดขังตายอยู่ มีความรู้มันก็ยังทุกข์ขังอยู่ แล้วมีความรู้นี้ก็เอาความรู้เป็นวิชาชีพ เอาไปสอนทางวิชาการเพื่อหาผลประโยชน์ขึ้นมาเพื่อเลี้ยงชีพ แต่ของเรานี้เราประพฤติปฏิบัติมาเราทั้งหมดแล้ว เรามาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาโดยภาคปฏิบัติ

นี่คุณพระไตรปิฎกเราก็อ่านได้ จะเอาทางวิชาการใดเราก็อ่านได้ เรารื้อค้นมาเพื่อมาเป็นเป้าหมายเครื่องดำเนิน เป็นเป้าหมายเพื่อเราประพฤติปฏิบัติ เป้าหมาย เป้าหมายมันก็ส่งออกสิ ไม่ศึกษามันถึงง จับหลักไม่ได้ว่าไม่มีสิ่งใดเป็นหลักยึดเลย เราก็อ่านธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ ศึกษามาเป็นหลักยึด พอหลักยึดแล้ว นี่หลักยึดเราก็อ่านหลักยึดเข้ามาในใจ

ถ้าเข้ามาในใจนะ พุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิมันก็เกิดจากจิตทั้งนั้น ถ้าจิตมันไม่คิด จิตมันไม่ระลึกขึ้นมามันก็ไม่เห็นใหม่ พุทโธ พุทโธ เราเขียนพุทโธแปะไว้มันก็เป็นอักษร คำว่าพุทโธอยู่ข้างนอก เราระลึกว่าพุทโธขึ้นมามันก็ระลึกพุทโธขึ้นมาด้วยสัญญา ด้วยความระลึกรู้ แต่ถ้าพุทโธ พุทโธจนมันละเอียดเข้ามาจนพุทโธไม่ได้เลย นี่เชื่อมั่นกับตัวมันแตกต่างกันอย่างไร? เชื่อมั่นก็ทฤษฎีใช่ไหม? เวลาเป็นตัวมันก็เป็นตัวจริงใช่ไหม?

นี่เวลาพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธละเอียดเข้าไปๆ จนพุทโธไม่ได้เลย แล้วพุทโธไม่ได้เลยมันก็กลับไปใช่ไหม? พุทโธไม่ได้ก็คือไม่รู้สึกตัวเลยใช่ไหม? นี่มันตะครุบเอาเพราะมันไม่เคยเป็นความจริงขึ้นมาในใจ แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาในใจนะ พุทโธ พุทโธ พุทโธจนละเอียด พอละเอียดขึ้นไปมันก็ตกใจแล้ว คนเราขณะเวลากำหนดลมหายใจ ถ้าลมหายใจมันละเอียดขึ้นมาจนหายใจมันจะไม่มีในความรู้สึกนึกนะ แต่มันมี เห็นใหม่ มันจะไม่มีในความรู้สึกเราก็ตื่นเต้น พอตื่นเต้นมันก็ตกใจ มันก็ออกมา มันก็หายไปอีก

เวลาพุทโธก็เหมือนกัน พุทโธ พุทโธ พุทโธจนละเอียดเข้าไป ละเอียดเข้าไปมันระลึก
รู้อยู่ที่ใจ มันกังวลอยู่ที่ใจแต่มันละเอียด มันไม่ใช่ว่าพุทโธ พุทโธแล้วมันจะหายไปเลย แล้วพุท
โธจนพุทโธไม่ได้เลย มันก็เห็นชัดๆ ใจ เวลาจิตเดิมแท้มันส่องใส มันส่องใสขนาดไหน ขณิกส
มาธิ อุปจารสมาธิ อปปนาสมาธิ นี่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ นี่ถ้าฐู่จริง มันเป็นความจริง
ขึ้นมา กลางหัวใจนี่มันเป็นความจริง ฐู่เหมือนจริงแต่ไม่จริง ฐู่ไม่จริงเลยมันยังไปฐู่โดยสัญญา
ทั้งหมดเลย ฐู่เหมือนจริงใจ มันเหมือน มันเหมือนเพราะอะไร? มันเหมือนเพราะมันตกวงค์ใจ

พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธละเอียดเข้ามาๆ เพราะการคาดหมาย เพราะการคาดหมายว่า
พุทโธมันต้องละเอียด แล้วเราอยากจะเป็นคนดี เราอยากจะทำบุญเอา เราอยากจะทำบุญงา เรา
อยากจะได้ของเรา เห็นใหม่ พุทโธ พุทโธแล้วก็พยายามบั่นทอนใจ สติมันปล่อย สติมันไม่รับรู้
มันก็ละเอียดขึ้น ความละเอียดนี้สติมันชัดเจน สติ มหาสติ พุทโธ พุทโธจนละเอียด ละเอียดจน
มันพุทโธไม่ได้ มันพุทโธไม่ได้มันก็เห็นว่าทำไมถึงไม่ได้ เพราะเริ่มต้นถ้าจำไม่ได้มันจะตื่นตื่น

คนรณะ คนหายใจ พอมันหายใจไม่ชัดมันก็เหมือนเราจะตาย คุณคนไข้เขาวางยาสลบ
หมอที่เขาขวางยาสลบเขาต้องการให้สลบไปเพื่อเขาจะผ่าตัด เพราะเขาคำนวณว่ายาควรจะให้มึ
ความสลบไปกี่นาที กี่สิบนาที แล้วมันจะฟื้นมา ถ้าเขาวางยาผิดนะสลบแล้วไม่ฟื้นเลย สลบแล้ว
ไม่ฟื้น นั่นคนไข้หนีราไปเลย แต่ถ้าเวลาจิตมันละเอียดเข้ามา ละเอียดเข้ามา

พุทโธ พุทโธ พุทโธที่มันละเอียดเข้ามา คนไข้เขาวางยาสลบ เพราะคนไข้เจ็บไข้ได้ป่วย
หมอเขาวางยาสลบ แต่เวลาเราพุทโธ พุทโธ เวลาจิตมันจะหายไป เวลาสิ่งที่พุทโธมันจะหายไป
ลมหายใจจะขาดมันเหมือนกับตกใจ พอตกใจขึ้นมามันก็ออกมา เวลาพุทโธ พุทโธ พุทโธจิตมัน
ละเอียดเข้าไปมันจะตกใจนะ เราไม่ตายหรือ? เราไม่ตายหรือ?

นี่กิเลสมันอยู่กับใจ ทำสิ่งใดเข้าไปกิเลสมันก็รู้ด้วย ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็รู้ด้วย เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงมันก็รู้ด้วย ฐู่เหมือนไม่
จริง มันรู้ไปหมดแหละแต่มันไม่จริงเลย เพราะมันมีกิเลสบวกเข้ามามันเลยเหมือนไม่จริง ฐู่แต่
เหมือนไม่จริง ฐู่เหมือนไม่จริงเพราะมันไม่จริงจริงๆ นั่นแหละ แต่ไม่จริงเพราะอะไรล่ะ? ไม่จริง
เพราะเรามี

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา”

ถ้าเรายังมีมารอยู่ในหัวใจ เรามีเจตนา เราดำริ เรามีการกระทำ มารมันก็ตามมาด้วย ทั้งๆ ที่ว่าพุทโธ พุทโธ ศีลขารธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา นี่บอกเลยศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าใครปฏิบัติโดยที่มีสติปัญญาสมบูรณ์ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปีอย่างน้อยเป็นพระอนาคามี นี่เราก็ปฏิบัติด้วยความสมบูรณ์ของเรา เราปฏิบัติด้วยความเต็มใจของเรา แต่มารที่มันปฏิบัติกับเราด้วย จิตใจเวลามันละเอียดเข้ามา ก็กลัวตายขึ้นมาอีก เวลากลัวตายขึ้นมา ก็สะดุ้ง เวลากลัวตาย ขึ้นมามันก็อยากออกมา พออยากออกมา นี่เวลาภาวนาไปมันจะเจอแบบนี้

ถ้าคนปฏิบัติไป ทุกคนที่ปฏิบัติใหม่มันเจอเหมือนกันหมด แต่เวลาเจอเหมือนกันแล้วมันจะล้มลุกคลุกคลานไหม? เวลาเจอแล้วมันจะน้อยเนื้อต่ำใจไหม? เวลาเจอ คูสิเราแสวงหาเงิน เกือบเป็นเกือบตาย พอหามาแล้วทำเงินหาย เวลาจะหาสมบัติอะไรขึ้นมา หามาอยู่กับเรา หามาหยิบอยู่กับมือ แล้วมันหายไปเฉยๆ ต่อหน้า คนเราจะน้อยใจไหม? คนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่มันเหมือนจะได้ เหมือนจะเป็น แล้วมันหลุดไม่หลุดมือไป มันก็น้อยเนื้อต่ำใจเป็นธรรมดา

พอน้อยเนื้อต่ำใจ นี่กิเลสมันสวมรอยแล้ว กิเลสมันสวมรอยนะให้เราล้มลุกคลุกคลานเลย เห็นไหม ปฏิบัติแล้วก็ได้ ปฏิบัติแล้วก็ไม่เป็นความจริงสักที ถ้ามีสติปัญญานะ สิ่งที่มาเกิดขึ้นมา มันเกิดโดยธรรมชาติ ทีนี้ถ้าเรามีสติปัญญาเราก็บอกว่า ไซ้ มันเกิดอย่างนี้แหละ เพราะมันเป็นอย่างนี้ไง มารมันละเอียดอย่างนี้ไง เราถึงต้องต่อสู้ไง คนที่มีสติมีปัญญาอย่างเรา คนที่มีสติมีปัญญาเป็นชาวพุทธที่ออกบวชอย่างเรา เห็นไหม เราพยายามต่อสู้ก็ต่อสู้อย่างนี้ไง

งานหยาบๆ โลกเขามีการกระทำกัน โลกนะก็พันล้านคนเขาทำมาหากินกันทั้งโลก แล้วมาบวชพระมันมีเท่าไร? แล้วบวชพระแล้วมีใจฝึกฝึเกี่ยวกับปฏิบัติ มีใจฝึกฝึฝึเกี่ยวกับการฝึกหัดบังคับจิตของตนเองมีเท่าไร? ศึกษา มา บวชมาแล้วเขากลัวจะไม่รู้ กลัวจะไม่มีศักดิ์ศรีทางสังคม ก็พยายามจะศึกษาทางโลกกัน ศึกษาทางวิชาการกัน เอากระดาษมาคละใบมาอดกันว่า ครั้งนั้นครั้งนี้นั้น แต่เวลาเอาใจของตัวจริงๆ พูดยังไม่ได้ พูดยังไม่ได้เพราะอะไร? เพราะที่พูดธรรมะ ออกมานั้นเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อให้เกิดศรัทธาความเชื่อเท่านั้น มันไม่เกี่ยวกับวิถีแห่งจิต มันไม่เกี่ยวกับความได้ความเสียของใจของเรา มันไม่เกี่ยวกับตัวของเราเลย มันไปเกี่ยวกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ สิ่งนั้นมันเป็นสัจจะ วิทยาศาสตร์นี่ก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง สิ่งที่เกิดขึ้น วิทยาศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงของมันตลอดเวลา แล้วทฤษฎี

สัมพัทธภาพเขาอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของมัน เห็นไหม การเปลี่ยนแปลงของอนุภาคต่างๆ ที่มันเปลี่ยนแปลงของมัน นี่ก็เป็นวิทยาศาสตร์ นี่ก็เป็นธรรมชาติ เราศึกษาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นธรรมชาติ แต่สิ่งที่หัวใจเขาู้ธรรมชาติ ฐู่สิ่งที่เหนือกว่า ที่มันรู้เท่าความเป็นจริงเพราะมันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่งใช่ไหม?

นี่ชีวิตของเราก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ เรามาบวชเป็นพระก็ธรรมชาติอันหนึ่ง ธรรมชาติอันหนึ่งเกิดมาบนโลก เกิดมาเป็นมนุษย์ ธรรมชาติอันหนึ่งเกิดจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ญัตติจิตตุดอกกรรมขึ้นมาเป็นพระ มันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

นี่ใจ ฐู่เหมือนไม่จริง ฐู่แต่มันก็ไม่จริง มันไม่จริงเพราะอะไร? มันไม่จริงเพราะมันเป็นสังขะ อริยสังขะตามความเป็นจริงที่เราปรารถนา เราปรารถนาเราจะแก้กิเลสของเราไป เราจะไปตะครุบเอามรรคผลนิพพานจากไหน เราก็ต้องตะครุบเอามรรคผลนิพพานจากเหตุ จากเหตุเริ่มต้นที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้เรามีสติ ให้มีสติ ถ้ามีสติการกระทำทุกอย่าง มันจะเป็นธรรม เป็นธรรม การศึกษาทางวิชาการถ้ามีสติเราก็ศึกษาทางวิชาการด้วยความเข้าใจ เราจะทำงานหน้าที่สิ่งใด ถ้าเรามีสติงานนั้นก็จะประสบความสำเร็จ เรากำหนดพุทโธ พุทโธ ถ้ามีสติพุทโธก็เป็นพุทธานุสติ เรากำหนดพุทโธ พุทโธ ถ้าขาดสติอันนี้มันก็เป็นการท่องบ่นเป็นการท่องบ่น

คุณเวลาทางวิชาการเขาจะศึกษาเขาก็ท่องบ่นทางวิชาการของเขาเหมือนกัน เขาท่องบ่นวิชาการขึ้นมาเพื่อความรู้ของเขา เดี่ยวความรู้ของเขาสัญญาความจำมันลืมนี่เขาก็ทบทวนของเขา อันนี้เป็นทางวิชาการของเขา นะ แต่ของเรานี้เราจะเอาเนื้อแท้ เนื้อแท้ของเราคือเอาตัวจิตของเรา ถ้าตัวจิตของเรา ถ้าเราไม่มีสติ เราไม่กำหนดระลึกบริกรรมพุทโธขึ้นมา ระลึกพุทโธขึ้นมา มันก็เป็นพุทธานุสติ พุทธานุสติมีสติด้วย ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันละเอียดลึกซึ้งขึ้นมาเราก็มีแก้ไข มีกำลังใจ มีกำลังใจ เพราะ เพราะแก้จิตนี้มันเกาะพุทโธไว้ แก้จิตมันเกาะพุทโธไว้มันก็ไม่เร่ร้อนแล้ว

สิ่งที่มันร้อนอยู่นี้ะจิตมันอยู่กับเรา ความรู้สึกนึกคิดอยู่กับเรา เราบวชเป็นพระ ห่มผ้านี้ ห่มผ้าจีวรแต่หัวใจมันคิดไปเรื่อยแปด หัวใจมันคิดออกไปข้างนอก เห็นไหม เพราะอะไร? เพราะมันไม่เกาะพุทโธไว้ไง มันทิ้งพุทโธ แล้วมันก็ออกไปแต่สายหาแต่ความพอใจของมัน แต่ถ้าเรามี

สติบังคับเลย ตอนนี้เป็นพระ ถามตัวเองเลยว่าตอนนี้เป็นอะไร? ตอนนี้เป็นพระ นี้ร่างกายเป็นพระ ห่มผ้าไตรจีวรอยู่นี้แต่จิตใจคิดเรื่องอะไร?

ถ้าจิตใจมันคิดเรื่องธรรม พุทธานุสติ คิดว่าพุทโธ พุทโธมันเป็นพระทั้งกายและใจ แต่ถ้ามันกำหนดพุทโธ พุทโธ ถ้าจิตละเอียดเข้าไป เห็นไหม พอจิตเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าเกิดที่มันใช้ปัญญาของมันขึ้นมา เวลามันพิจารณาขึ้นไป เวลาจิตมันพิจารณาของมันขึ้นมา พิจารณาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม พิจารณาแยกแยะของมัน จนถึงที่สุดถ้าสมุจเฉทปหานมันขาด เป็นพระทั้งกายเป็นพระทั้งใจ นี่เพราะเป็น โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี นี่สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔

“การเห็นสมณะเป็นมงคลอย่างยิ่ง”

เราบิณฑบาต คุณสงค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโปรดสัตว์ แต่เรานี้ไปให้โยมโปรด ถ้าโยมไม่ใส่บาตรเราไม่ได้ฉัน แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจิตใจท่านเป็นธรรมนะ ท่านเป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดา เวลาโปรดสัตว์ ใครแค่นี้ได้เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบุญอย่างยิ่ง แล้วเรานี้เราไปบิณฑบาตไปให้เขาโปรดนะ ถ้าเขาไม่ใส่บาตรมันก็ไม่ได้ฉัน

ถ้าได้ฉัน นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโปรดสัตว์ เห็นไหม เราถามตัวเราว่าเราเป็นอะไร? ถ้าตัวเรานั้นคิดได้ว่าเราเป็นพระ ถ้าเราเป็นพระเราต้องปฏิบัติ ร่างกายของเราที่สมณะ สारูป การเคลื่อน การไหว การไปให้ไปสมกับความเป็นพระ โลกเขาเป็นอย่างนั้น โลกเขามีกฎหมายทางโลกนะ เราเป็นพระนะเราเกิดเป็นประชาชน เราเกิดเป็นคนไทย คนไทยเราต้องนับถือกฎหมายไทย พระนี่กฎหมายทางโลกก็มีผลบังคับ แล้วเวลามาวงแล้วเราอมรับศีล ๒๒๗ ถ้าในพระไตรปิฎกก็ ๒๑,๐๐๐ ข้อ นี่เราอมรับสิ่งนี้ ถ้าเราอมรับสิ่งนี้ ประเพณีวัฒนธรรม

โลก เห็นไหม ปลาอยู่กับน้ำ เราอยู่กับบริษัท ๔ เราเป็นบริษัทหนึ่ง ถ้าเราไม่ได้บวชเราก็เป็นอุบาสก เวลาเราบวชแล้วเราก็เป็นพระ นี่พอเราเป็นพระขึ้นมา บริษัท ๔ นี้บริษัท ๔ ปลากับน้ำมันอยู่ด้วยกัน ถ้าอยู่ด้วยกันสมณะสารูปเพื่ออะไร? เพื่อความชื่นชม เพื่อความเบิกบานในใจของบริษัท ๔ แล้วเวลาบริษัทหนึ่ง เห็นไหม ถ้าเราอยู่ในเพศของพระเราก็ต้องเป็นสมณะสารูป สมณะสารูปคือกิจการเคลื่อนไหว ความเป็นอยู่ของเรา ความเป็นอยู่ต่างๆ เราก็มีทั้งกฎหมายโลก มีทั้งธรรมเนียมบังคับ แล้วถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เรามีสติปัญญานะ เราจะรักษาใจของเรา

ถ้าจิตเป็นสมาธินะ รูปฌาน อรูปฌาน มันเป็นรูป มันเป็นที่ตั้ง มันตั้งมัน จิตเอ็กคตารมณัจจิตตั้งมันเป็นอย่างไร? นี่สิ่งที่เป็นนามธรรมๆ เวลาทำสมาธิขึ้นมามันจะเห็นของมัน ผู้ที่มีอำนาจวาสนานะเข้าฌานสมาบัติ เห็นไหม ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญาตนะ วิญญูณัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ เนวสัญญานาสัญญาตนะ เวลาเขาเข้าเขาออกมันเป็นอย่างไร เขารู้เขาเห็นของเขานะ ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน นี่รูปฌาน เวลารูปฌาน อรูปฌานไป

นี่เวลาปฏิบัติขึ้นไปนะ เวลาปฏิบัติขึ้นไป เวลาละสังโยชน์ นี่สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปราคาส กามราคะ ปญฺเฑ เวลาสังโยชน์เบื้องบน รูปปราคะ อรูปปราคะ นี่รูปรูปฌาน อรูปฌาน รูปปราคะ อรูปปราคะ มานะ อุทฺธจจะ อวิชชา รูปปราคะ อรูปปราคะ นี่จิตเดิมแท้ที่ส่องใส มันว่างหมด นี่รูปปราคะ อรูปปราคะ มันเป็นรูป มันเป็นสิ่งที่มีมันจับต้องของมันได้ สิ่งที่เป็นรูป สิ่งที่เป็นรูป เห็นไหม นี่ความส่องใสๆ สิ่งที่มีมันเป็นไป สิ่งที่เป็นนามธรรม ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะเห็นของมัน มันจะจับต้องของมัน พอจับต้องของมัน นี่ไงถ้ามันสมถกรรมฐาน สิ่งที่เป็นพุทฺโธ พุทฺโธไม่มีความหมาย

มรรค ผล นิพพาน ตะครุบเอาจากข้างนอกมันไม่มี ถ้ามรรค ผล นิพพาน เกิดขึ้นจากจิต เวลาจิตมันรู้มันเห็นของมันนะ เวลามันพัฒนาของมันนะ เวลาจิตมันทุกข์ใครเป็นคนทุกข์ เราบวชเป็นพระ เป็นชี้อะไรก็แล้วแต่เราเป็นพระ เวลามันทุกข์มันยาก จีวรมันก็ไม่ทุกข์ บาตรมันก็ไม่ทุกข์ บริหาร ๘ มันไม่ทุกข์เลย บริหาร ๘ ไปหาซื้อที่ร้านก็มี อ้าว บาตรมันร้องไหม? บาตรมันเจ็บปวดไหม? มันก็ไม่เจ็บปวด นี่บวชเป็นพระก็ไม่เห็นใครทุกข์ ถ้าเป็นฆราวาสเป็นคน คนไหนมันทุกข์ มันก็ไม่เห็นมันทุกข์ แต่เวลามันทุกข์ขึ้นมามันทุกข์ที่ไหนล่ะ? มันทุกข์ที่ใจ

นี่เวลาใจของเรามันทุกข์มันยาก เวลาใจมันทุกข์มันยาก นี่เวลาอุบาสกเขาก็ทุกข์ของเขา เวลาเราบวชเป็นพระเราก็ทุกข์ของเรา แต่สถานะของอุบาสก สถานะของพระ อะไรมันทุกข์ล่ะ? นั่นเราหาไม่เจอ เราหาทุกข์ไม่ได้ เราจับต้นชนปลายไม่ได้ เราจะเริ่มต้นอย่างไร? แต่ถ้าเรามีสติปัญญาะ พอจิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม ถ้ามันจิตสงบได้เราก็มีความสุขแล้ว จิตที่มันเร่ร้อนนี่จิตที่เร่ร้อนที่มันแผ่หายไป แล้วมันก็ว่ามันรู้ นะ ศึกษามาแล้วมันรู้ ศึกษาปริยัติมาก็รู้ ปฏิบัติมาเป็นฌาน โลภีๆ เป็นต่างๆ มันก็ว่ามันรู้

รู้แต่มันไม่จริง ไม่จริงเพราะว่ามันระดับกิเลสไม่ได้ รู้แต่ชำระล้างกิเลสไม่ได้ แต่ถ้าเป็น อริยสัจ สัจจะความจริงในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าไปรื้อค้นมานะกับเจ้าลัทธิต่างๆ รื้อค้นมาตลอด ทำทุกขกิริยามา ๖ ปี นี่พยายามจะศึกษา ให้มันรู้นะ แล้วมีคนกะยั่นกะขอดด้วยว่ารู้จริงเห็นจริง แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ไม่ใช่ ไม่รู้ ไม่รู้ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากำหนดอานาปานสติ แล้วเวลา บุปเพนิวาसानุสสติญาณ จุคุปปาตญาณ เวลาอาสวัภขญาณขึ้นมา ชำระล้างแล้วองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าจะบอกว่าไม่รู้อีกเลย คำว่าไม่รู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่พูดถึง อีกเลย

นี่เวลาตรัสรู้ขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาออกโปรดสัตว์ ที่มีภุคหัตถ์ ๒ คนที่ไปเจอ ถามองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าใครเป็นศาสดา? เห็นกิริยาทำทางใจ ถ้าคนนะมันเห็นธรรม ใจ เป็นธรรม การเคลื่อนไหวนี้คนเขาคุ่ออก เวลาเขาคุ่ออกนะเขาถามว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าบวชมาจากใคร? องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเราตรัสรู้เองโดยชอบ เขาไม่เชื่อ เขาหันหน้าแล้วหนีไปเลย

สิ่งที่เขาหันหน้าหนี เขาไม่มีอำนาจวาสนา นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงไป เทศน์โปรดเอาปัญญาวัคคีย์ เวลาไปเทศน์โปรดเอาปัญญาวัคคีย์ นี่สิ่งที่ว่าไม่บอกว่าไม่รู้อีกเลย เพราะมันรู้จริง พอมันเป็นความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ ถ้ารู้จริงมันเต็มหัวอก มันรู้ของมันจริงๆ แล้วไม่มีสิ่งใดจะเข้ามาแปลกแยก ไม่มีสิ่งใดจะเข้ามาชักนำให้มันเคลื่อนไหวไปเป็นอย่างอื่นไป ได้ไปอีกเลย มันจะมาชักนำ จะมาล่อ มาหลอก มายั่ว มายวน มาทำมารยาสาโดยให้มันออกนอกกลุ่ม นอกทางมันเป็นไปไม่ได้เลย มันเป็นไปไม่ได้เลย

เวลารู้ตามความเป็นจริงขึ้นมาแล้วมันจริง มันยิ่งกว่าจริง พอมันยิ่งกว่าจริง พอเวลาองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบเป็นธรรมว่า ถ้าผู้ใดบรรลุธรรมขึ้นมา เหมือนกับแห่งศิลาขาว ๘ สอก ผึ่งดินไป ๔ สอก โผล่จากดินมา ๔ สอก จะมีลมพัดพายุโหมกระหน่ำขนาดไหน เสา่นั้น จะไม่หวั่นไหวเลย นี่ถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริง เหตุใดถึงเป็นจริงล่ะ? เหตุที่เป็นจริงมันต้องมี ที่มาที่ไป

คำว่าจริงๆ เวลาเขาบอกกันสมัยนี้ นี่บอกว่ากินแล้วก็อิมเอง กินแล้วก็อิมเอง กินแล้วก็อิม เองมันต้องมีเหตุมีผล กินแล้วอิมเองกินอะไรถึงอิม ถ้ามันกินแล้วมันไม่อิม เห็นไหม คุณใช้เวลาทำ

สมาธิขึ้นมามันสับสน มันก็เป็นขึ้นมาได้บางครั้งบางคราว เวลามันเสื่อมไปแล้วหาต้นชนปลายไม่ถูก เวลาเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาที่เป็นจินตนาการขึ้นมา ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แยกแยะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันทะลุทะลวงไปหมดเลย เวลาพิจารณาปล่อยวางไปแล้ว เวลากิเลสมันไม่ได้ชำระล้างไป เวลากิเลสมันย้อนกลับมาไม่ไปไม่ถูกเลย อ๋มตรงไหนล่ะ? อ๋มตรงไหน?

บอกกินแล้วอ๋มเองอ๋มอย่างไร? ถ้ากินแล้วมันอ๋ม อ๋มนี้สัจจะมันต้องเป็นความจริง เห็นใหม่ คุณอรรถกถาญาณุโยค กามสุขัลลิกานุโยค เวลามันพอใจขึ้นมาเป็นกามสุขัลลิกานุโยค นี่สมความปรารถนาไปทั้งหมด ทำสิ่งใดก็ดีไปหมดเลย นี่กามสุขัลลิกานุโยค เดียวมันก็เสื่อมเพราะมันไม่มีที่ไปที่ไป มันไม่มีเหตุมีผล แต่ถ้าเป็นอรรถกถาญาณุโยค คุณทำไปแล้วมันทรมาณตนขนาดไหนมันก็ไม่เห็นเป็นความจริงขึ้นมา

มันจะเป็นอรรถกถาญาณุโยคหรือกามสุขัลลิกานุโยค พิจารณาของมันซ้ำแล้วซ้ำเล่า ถ้ามันมีเหตุมีผลมันจับต้องของมัน ถ้ามันจับต้อง มันพิจารณากาย ถ้าเห็นกายตามความเป็นจริงมันก็สะท้อนถึงหัวใจ นี่คุณพิจารณากาย จิตสงบแล้วมันเห็นกายขึ้นมา นี่มันเป็นนิมิตใหม่? มันก็เป็น ถ้าเป็นนิมิตขึ้นมา ถ้ามันจับต้องได้ ถ้าจิตมันมีกำลังของมัน นี่พอรำพึงเข้าไปแล้วมันจะเป็นสภาวะแบบนั้นเลย

นี่คนปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ จนมีความชำนาญ เวลากาย ขึ้นพิจารณากายมันก็แยกแยะไปตามความเป็นจริงของมัน นี่มันปล่อยวางของมันไป มันย่อยสลายเข้าไปสู่ความจริงของมัน พอจิตมันรู้มันเห็นขึ้นมามันก็สำรอก มันก็คายของมันออก พอมันคายแล้วคายแล้วมันต้องมีเหตุของมัน นี่คิดว่ามันจะอ๋มมันอ๋มเพราะอะไร? คนนะเวลากินไก่กินเป็ดเขาไม่กินทั้งตัวหรอก นี่กินแค่อ๋มเอง เจอเป็ดขึ้นมาที่จับทั้งตัวก็เลยเลย เวลาเจอไก่ขึ้นมา ไก่วิ่งมาก็จับไก่ก็เลยไม่มี

ในท้องตลาดเขาต้องเชือดไก่ก่อน เชือดแล้วเขาต้องไปถอนขน ถอนขนเสร็จแล้วเขาต้องควักเอาเครื่องในมันออก เสร็จแล้วเขาต้องมาทำอาหาร พอทำมาเป็นอาหารแล้วเขายังต้องเลือกว่า นี่ถ้าเป็นพ่อครัวใหญ่เขาก็จะเอากระดูกมันออก นี่ก็เหมือนกัน ไก่ทั้งตัวก็เลยหมดเลย อ๋ม อ๋มหน้าสำราญ มันเป็นไปไม่ได้หรอก ถ้ามันเป็นความจริงนะ ถ้ากินกินอะไร?

สมัยปัจจุบันนี้เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่ากินเองก็รู้เอง เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติภูมิจิโคนที่ผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาที่ว่ากินมันก็อ๋มเอง กินก็อ๋มเองเพราะเขาไม่ต้องการธรรมที่แท้จริง

เขาไม่ต้องการความรู้จริง เขาต้องการความไม่รู้กับความรู้อยู่เหมือนกัน แต่เขาไม่ต้องการความจริง เพราะถ้าเขาต้องการความจริง ฆมฺมสากจฺฉา เอตมฺมจฺฉมฺมตฺตมฺมํ นี้ในเมื่อเรากินอาหารมาเรากินอาหารอะไร? อาหารนั้นประกอบไปด้วยอะไร?

ในการประพุดติปฏิบัติ เห็นไหม นี่คำรชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ สติชอบ ปัญญาชอบมันทำอย่างไร? อาหารที่จะมาประกอบเป็นอาหาร นี่อาหารที่เป็นสารพิษ ตอนนี่คุณติสารเร่งเนื้อแดง สารฟอมาลินที่เขาแช่เนื้อสัตว์มา นี่ประกอบไปอย่างนี้เป็นอาหารไหม? นี่อิมไหม? ตาย กินฟอมาลินก็ตายสิ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาที่ว่าประพุดติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเขาต้องการความรู้จริง ถ้ามีสติ สติอย่างไร? ถ้าทำสมาธิ สมาธิเป็นผลอย่างไร? นี่สมาธิเวลามันสงบร่มเย็นมา สงบร่มเย็นแล้วมันดีอย่างไร? ถ้ามันดีแล้ว พอมีสมาธิแล้วมันเกิดปัญญาจับต้องกาย เวทนา จิต ธรรม นี่เกิดสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง จิตถ้าเป็นตามความเป็นจริง สงบระงับตามความเป็นจริง มันจะรู้จะเห็นกาย เวทนา จิต ธรรมตามความเป็นจริง

คนที่เวลาเห็นเวทนานะ จิตที่สงบแล้วเห็นเวทนา จับเวทนาได้ พิจารณาเวทนา เห็นไหม เวลาพิจารณาซ้าแล้วซ้าเล่า เวทนาไม่ใช่ขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่เวทนา นี่เวทนาไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่เวทนา มันเป็นอย่างใด? แต่เวลาเวทนาเป็นเรานี้มันเป็นจริงๆ เวลาเวทนาไม่ใช่ทุกข์ ไม่ใช่เราด้วยแล้วไม่ใช่ทุกข์ด้วย เวทนาจึงไม่ใช่เรา ขันธ ๕ ก็ไม่ใช่เรา แล้วไม่ใช่เราแล้วยังไม่ใช่ทุกข์อีกต่างหาก มันก็ไม่ทุกข์ด้วย แล้วมันก็ไม่ใช่ของเราด้วย แล้วมันอยู่กับเราอยู่นี้มันเป็นอย่างไร?

อ้าว ใครไม่มีเวทนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน นี่บอกพระอานนท์

“อานนท์ เรากระหายน้ำเหลือเกิน ตักน้ำมาให้เราจันเถิด”

พระอานนท์ไม่อยากจะตักเลย เพราะว่ามันน้ำนั้นกองเกวียนเขาเพิ่งผ่านไปน้ำมันขุ่น

“ขอฉันต้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปข้างหน้าเถิด ไปข้างหน้าจะมีลำธารที่ใสสะอาด”

“อานนท์ เรากระหายเหลือเกิน กระหายเหลือเกิน”

นี่ไงมีเวทนาใหม่? นี่คือเวทนา เวทนามันมี นี่ภารา หเว ปัญจักขันธา เป็นภาระ เป็นเครื่องดำเนิน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะดำเนินไปกินนี้เพื่อปรินิพพาน จะเอาธาตุขันธ์นี้ไปโยนทิ้ง จะเอาธาตุขันธ์นี้ไปโยนทิ้ง แล้วอนุปาทิสถนิพพานคือสิ้นสุดกันเสียที เห็นไหม นี่เวทนามันก็คือเวทนา แล้วมันจับต้องเวทนาอย่างไร? พิจารณาเวทนาอย่างไร? แล้วสรุปว่าเวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา เวทนาอยู่กับเรา เป็นภาระหน้าที่ต้องดูแลกันไปเพราะยังมีชีวิตอยู่ เวทนาอยู่กับเราแต่ไม่ใช่เวทนา เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา เวทนาไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่เวทนา แต่มันอยู่กับเรา นี่ไงรู้จริง รู้จริงเป็นความจริง

ถ้ารู้จริงมันก็จริงของมัน เห็นไหม รู้เหมือนจริง รู้ไม่จริง นั่นมันเป็นความรู้ของกิเลส แล้วเราก็มีกิเลสนะ เรามีกิเลส เราพยายามจะแก้ไขของเราอยู่ ชีวิตของเรา เราเป็นสมณะ เรามีธรรมวินัย เราเลี้ยงชีพด้วยปติแข็ง ความเป็นอยู่ของเรา นี่ดำรงชีวิตนี้ไว้เพื่อประพฤติกปฏิบัติ มันจะทุกข์มันจะยากในความเห็นของกิเลสนะ แต่ถ้าเป็นธรรมไม่ทุกข์ไม่ยากหรือ คนเขาทุกข์เขายากกว่าเราเยอะนะ เขาปากกัดตีนถีบเพื่อหาอยู่หากิน เขาทุกข์ยากวิตกกังวลไปหมดเลย

เรานี่เข้าขึ้นมาเราเลี้ยงชีพด้วยปติแข็ง ทำข้อวัตรปฏิบัติแล้วนี่ประคองบาตรออกไป ภิกขาจาร กลับมาเพื่อดำรงชีวิต แล้วหาความสงบสงัด ฉันทแล้วให้อยู่โคนไม้ ให้อยู่ในที่ร่มที่เงา แล้วเดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนา ทำฌาน ทำสมาธิให้เกิดขึ้นเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ที่เขาทำบุญกุศลมา นี่เราฉันทแล้ว ไม่ใช่ฉันทแล้วไม่เป็นประโยชน์กับใคร เขาถวายอาหารมา เราประพฤติกปฏิบัติธรรมเพื่อเป็นคุณประโยชน์กับเขา ให้อทานที่เขาเสียสละมานั้นมีคุณประโยชน์กับเขา ให้เป็นประโยชน์กับเขา ให้อหิวใจเขาร่มเย็นเป็นสุข ให้เป็นทุกอย่าง

นี่รู้ตามความเป็นจริงเป็นอย่างนี้ ชีวิตมันคงแล้วไม่ทุกข์ไม่ยาก ไม่ทุกข์ไม่ยากเพราะควบคุมหัวใจได้เพื่อเป็นประโยชน์กับใจได้ นี่จะเป็นธรรมของเรา นี่คือการฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อเตือนตัวเราให้มีสติ ให้ความระลึก ให้เป็นสมณะ สมณะทั้งภายนอกและสมณะทั้งภายใน เอวัง